

Vlaams
Parlement

ingediend op **1892** (2018-2019) – Nr. 2
18 maart 2019 (2018-2019)

Verslag

namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
uitgebracht door Lionel Bajart en Marius Meremans

over het ontwerp van decreet

houdende instemming met
het samenwerkingsakkoord van 15 februari 2019
tussen de Vlaamse Gemeenschap,
de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap
en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie
betreffende de classificatie van films,
vertoond in Belgische bioscoopzalen

Samenstelling van de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media:

Voorzitter: Bart Caron.

Vaste leden:

Cathy Coudyser, Marius Meremans, Wilfried Vandaele, Miranda Van Eetvelde, Manuela Van Werde, Herman Wynants;

Karin Brouwers, Sabine de Bethune, Joris Poschet, Orry Van de Wauwer;

Lionel Bajart, Jean-Jacques De Gucht;

Yamila Idrissi, Katia Segers;

Bart Caron.

Plaatsvervangers:

Paul Cordy, Kathleen Krekels, Ludo Van Campenhout, Karl Vanlouwe, Elke Wouters, Peter Wouters;

Cindy Franssen, Maurice Helsen, Tinne Rombouts, Johan Verstreken;

Rik Daems, Francesco Vanderjeugd;

Bert Moyaers, Tine Soens;

Imade Annouri.

Documenten in het dossier:

1892 (2018-2019) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

INHOUD

1. Algemene bespreking	4
1.1. Toelichting	4
1.2. Bespreking	5
2. Artikelsgewijze bespreking	7
3. Eindstemming.....	7
Gebruikte afkortingen	8

Op donderdag 14 maart 2019 behandelde de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media het ontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 15 februari 2019 tussen de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie betreffende de classificatie van films, vertoond in Belgische bioscoopzalen.

1. Algemene bespreking

1.1. Toelichting

Sven Gatz, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, deelt mee dat het ontwerp van decreet ook het samenwerkingsakkoord Filmkeuring wordt genoemd.

Momenteel wordt de filmkeuring geregeld door een oude wet van 1 september 1920. Die wet ontzegt minderjarigen tot hun zestiende de toegang tot bioscoopzalen, tenzij de vertoonde film geschikt is bevonden door een keuringscommissie.

De wet is niet meer aangepast aan de hedendaagse context. Bioscoopexploitanten die mensen onder de zestien jaar toch toelaten tot een ongeschikt bevonden film, plegen een strafbaar feit. Exploitanten beschikken vandaag echter niet over de mogelijkheid om de leeftijd van jongeren te controleren. Tickets worden almaar vaker online gekocht, waarna de controle plaatsheeft aan de algemene toegang tot meerdere zalen. De exploitanten kunnen dus bijna niet meer afdwingen dat bezoekers hun identiteitsbewijs tonen.

Bovendien omvat het huidige classificatiesysteem maar drie leeftijdslabels, namelijk KT, +12 en +16, zonder inhoudelijke toelichting. Dit draagt niet bij tot het versterken van mediacompetenties. De jongste jaren onderging het mediagebruik van kinderen grote wijzigingen. Mediawijsheid en leren omgaan met verschillende mediacontent zijn belangrijker geworden. Ook de rol van de ouders is van toenemend belang in de mediaopvoeding.

Voor de format van het nieuwe classificatiesysteem werd gekeken naar het Kijkwijzersysteem van Nederland. Daarvoor moet een licentie worden gekocht bij het NICAM. Met Kijkwijzer kiest onze overheid voor een systeem van aanbevelingen in de plaats van verbodsregels, en meer transparantie. De bezoeker wordt beter geïnformeerd. Ouders en kinderen kunnen aan de hand van die aanbevelingen zelf het debat aangaan of een bepaalde film geschikt is.

De minister licht vervolgens het nieuwe Kijkwijzersysteem toe dat uit het akkoord voortvloeit. Kijkwijzer is een systeem met pictogrammen, die aangeven of:

- een film gewelddadig of griezelig is;
- het er verbaal hard aan toe gaat;
- er seks in te zien is, of veel drugs en drank;
- er sprake is van discriminatie.

Daarbij hoort ook een leeftijdsclassificatie, namelijk geschikt voor alle leeftijden of niet geschikt voor kinderen jonger dan respectievelijk zes, negen en twaalf jaar, en tieners jonger dan zestien jaar.

De aanbieders – in de eerste plaats de distributeurs – classificeren de films en krijgen hiervoor een opleiding. De antwoorden op de vragen in het coderingsformulier leiden automatisch tot een welbepaalde leeftijds- en inhoudsclassificatie.

De bioscoopexploitanten zijn verantwoordelijk voor het correct informeren van de bezoekers. Aangezien het vragenformulier online opgevraagd kan worden, kan steeds worden nagegaan hoe een classificatie tot stand is gekomen. Dit biedt transparantie voor de bezoekers. De noodzakelijke opleidingen voor de classificeerders bewerkstelligen een uniforme interpretatie van de vragen in het formulier, met het oog op betrouwbaarder classificaties.

Het secretariaat voor de filmkeuring zal, net zoals onder de oude wetgeving, materieel worden ondergebracht bij het Departement Cultuur, Jeugd en Media. Het secretariaat staat in voor de coördinatie van de technische uitvoering van het samenwerkingsakkoord. Het secretariaat:

- volgt de classificatie van films op;
- is bij klachten het eerste aanspreekpunt;
- roept de stuurgroep samen;
- onderhoudt de contacten met NICAM;
- verzorgt de communicatie met de betrokken sectoren en burgers enzovoort.

Het samenwerkingsakkoord voorziet in een klachtenprocedure in twee fases. Om klachten en materiële fouten op te vangen, en het aantal zwaardere procedures te beperken, zal het secretariaat voor de classificatie van films eerst bemiddelen tussen de klager en beklaagde. Het secretariaat bekijkt de kwaliteit en correctheid, en de communicatie van de classificatie. Wanneer de bemiddeling niet succesvol is, wordt de klacht vervolgens – en dit is de tweede fase – behandeld door een klachtencommissie, in een procedure op basis van weerwoord.

Het samenwerkingsakkoord strekt ertoe het nieuwe classificatiesysteem toe te passen vanaf zes maanden na de publicatie van de laatste instemmingsakte in het Belgisch Staatsblad. De overgangstermijn moet alle actoren toelaten zich op de nieuwe regeling voor te bereiden. Tijdens deze periode zal eveneens een licentieovereenkomst gesloten worden met NICAM. De implementatie van dit nieuwe classificatiesysteem verwacht de minister dan ook eind 2019. In dat geval wordt de huidige wet opgeheven net voor hij honderd jaar wordt.

Ten laatste twaalf maanden nadat het classificatiesysteem in voege is getreden, komt er een evaluatiemoment door een externe expertencommissie.

Minister Gatz verwacht van het samenwerkingsakkoord dat het een grote stap betekent naar een nieuw, uniform classificatiesysteem voor filmvertoningen in Belgische bioscopen, over de gemeenschapsgrenzen heen. Hij roept de commissie op om de restrictieve huidige regeling geen honderd jaar te laten meegaan en ze te vervangen door dit systeem met aanbevelingen, dat de mediacompetenties van de jongere kijkers kan versterken.

De minister vraagt dan ook het akkoord van de commissie bij het ontwerp van instemmingsdecreet.

1.2. Bespreking

Karin Brouwers brengt eerst in herinnering dat het Vlaams Parlement sinds de zesde staatshervorming duidelijk bevoegd is voor de classificatie van films. Dat dit akkoord nu voorligt, wijt het commissielid ook aan de goede relaties met de andere gemeenschappen dankzij het Culturele Samenwerkingsakkoord. Dit is een mooi voorbeeld van positief samenwerkingsfederalisme.

Joris Poschet leest in de memorie van toelichting dat in de Brussel de GGC haar rol te spelen heeft. Maar op welk systeem zal de GGC zich dan baseren? Laat ze

het van de taal van de film afhangen om te kiezen voor het systeem van respectievelijk de Vlaamse, Franse of Duitstalige Gemeenschap?

Wilfried Vandaele betuigt de steun van de N-VA-fractie aan dit samenwerkingsakkoord tussen de drie gemeenschappen. Het is het resultaat van een werk van lange adem. Voormalig mediaminister Geert Bourgeois wou destijds al aan de slag op basis van een kijkwijzertool.

Het commissielid is positief ten opzichte van de opheffing van de oude wet van 1920 en vindt het aardig meegenomen dat het classificatiesysteem desondanks uniform blijft voor de drie gemeenschappen.

De Raad van State heeft wel heel wat opmerkingen gemaakt, met de nodige aanpassingen tot gevolg. Uiteindelijk is het samenwerkingsakkoord toch afgeraakt.

Een pluspunt is bovendien dat Vlaanderen indien het dat wenst, ook andere audiovisuele producten met hetzelfde instrument kan benaderen.

Met dit samenwerkingsakkoord valt de hervorming van de filmkeuring eindelijk in de finale plooi, oordeelt *Tine Soens*, die herinnert aan de oproep van de commissie in het begin van de regeerperiode om een kijkwijzersysteem te ontwikkelen. Het commissielid vermoedt dat de onderhandelingen, hoe constructief ze ook zijn verlopen, de minister meer tijd hebben gekost dan hij vooraf had verwacht. Maar het resultaat mag er zijn. Het bijzonder waardevolle kijkwijzersysteem wordt gedragen door de sector en is bevattelijk voor de film liefhebber.

Wel betreurt sp.a het ontbreken van een consensus over de verdere uitrol naar andere media. Andere toepassingen hadden bijvoorbeeld tv-reeksen kunnen zijn. De veralgemening had ook kunnen zorgen voor een technologieneutrale toepassing, met inbegrip van dvd's en, ondemandcontent en OTT-spelers. De Franse en Duitstalige Gemeenschap hebben zich echter al in een vroeg stadium van de onderhandelingen geen voorstander getoond van een dergelijke uitbreiding. Daarop heeft minister Gatz aangegeven dat hij in twee stappen verkoos te werken. Hij zou vasthouden aan een zo mediumneutraal mogelijk systeem, maar eerst werk maken van een alternatief voor de filmkeuring in de bioscoopzalen. De uitbreiding naar de lineaire en niet-lineaire omroepen zou dan voor later zijn.

Voor dat standpunt heeft de sp.a-fractie steeds begrip getoond. Prioriteit maken van de bioscoop kan helpen om eerst daar een draagvlak op te bouwen bij de burger en de sector. De fractie had dan weer niet verwacht dat die eerste fase maar op het nippertje van de regeerperiode afgerond zou raken.

Wel voorziet het samenwerkingsakkoord voor elke betrokken partij in de mogelijkheid om het classificatiesysteem uit te breiden naar audiovisuele content die op andere kanalen wordt verspreid. Heeft de administratie van minister Gatz in die zin al voorbereidend werk verricht? Volgens de antwoorden van minister Gatz op de recentste schriftelijke vragen daarover van Katia Segers, bleek dat nog niet het geval te zijn (*Schriftelijke vragen* VI.Parl. 2018-19, nr. 49 en 282). Gezien de eerdere engagementen van de minister zou Tine Soens het erg betreuren als er intussen nog altijd geen vorderingen te melden zijn. Het gaat niet op om alles af te wimpelen op de omzetting van de Europese AVMD-richtlijn.

Het voorliggende samenwerkingsakkoord treedt in werking op de datum van publicatie in het Belgisch Staatsblad. Maar gaat de Kijkwijzer zelf pas op eind 2019 van start?

Hoe zal het Kenniscentrum Mediawijsheid ruchtbaarheid geven aan het nieuwe systeem? Er was sprake van een grootschalige campagne. Wat houdt die precies in en wanneer gaat ze van start?

Minister *Sven Gatz* maakt de commissie zijn frustratie over de lange duurtijd van het samenwerkingsakkoord deelachtig, die hij als een gang naar Canossa bestempelt. Hoewel er nooit sprake is geweest van enige politieke blokkering, heeft het vijf jaar geduurd om het voor mekaar te krijgen. Toen de minister te horen kreeg dat dit varkentje moest gewassen worden, had hij verwacht dat dit toch wel op één of twee jaar mogelijk moest zijn. Niet dus. Het kwam erop aan om doorheen alle vereiste werkgroepen en vergaderingen toch vol te houden.

De toepassing beperkt zich vooralsnog tot bioscoopzalen. Het was inderdaad een keuze om in twee fasen te werken. De minister wil de komende maanden samen met de Vlaamse administratie de mogelijkheden nagaan om het technologie-neutrale aspect van die pictogrammen ook buiten de bioscoop in de praktijk te brengen.

Een positieve evaluatie vanwege de expertencommissie kan mogelijk een goed moment worden voor een dergelijke volgende stap, al is het dan al 2020 of 2021.

Wat Brussel betreft, herinnert de minister aan het economische element van het samenwerkingsakkoord. Distributeurs opereren in een economische ruimte en willen in een bepaald gebied hun films zo uniform mogelijk positioneren. Ook voor Brussel zullen ze op een gegeven moment een classificatie doorvoeren op basis van een zo uniform mogelijk systeem en opleiding. Ze doen dat dan binnen één Belgisch classificatiesysteem. Onafhankelijk van de taal van de film bepaalt de distributeur dus zelf hoe die film wordt geclassificeerd. In die fase komt er geen overheid aan te pas, aangezien die enkel hoeft in te grijpen bij klachten. Ook dan zal die overheid een oplossing nastreven die de Brusselse context overstijgt. De uniforme opleiding van de distributeurs is hier alleszins cruciaal.

De Kijkwijzer treedt inderdaad pas eind 2019 in werking. De indicatieve planning gaat uit van november 2019. Op dat moment moet de campagne ook in de steigers staan. De bedoeling is om ouders, kinderen en andere filmbezoekers educatief en instructief over het nieuwe systeem te informeren op het ogenblik dat het ook in de zalen te zien zal zijn.

De minister dankt ten slotte de commissie voor de waardering voor het in dit dossier toch wel beproevende samenwerkingsfederalisme.

2. Artikelsgewijze bespreking

Artikel 1 wordt eenparig aangenomen met 9 stemmen.

Artikel 2 wordt eenparig aangenomen met 9 stemmen.

3. Eindstemming

Het ontwerp van decreet wordt eenparig aangenomen met 9 stemmen.

Bart CARON,
voorzitter

Lionel BAJART
Marius MEREMANS,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

AVMD	audiovisuele mediadiensten
GGC	Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie
KT	kinderen toegelaten
NICAM	Nederlands Instituut voor de Classificatie van Audiovisuele Media
OTT	over the top